

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था संचालित

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

मराठी विभाग

बी. ए., बी.एस्सी., बी.कॉम. प्रथम वर्ष - AECC (S L - मराठी)

अभ्यासक्रम

२०१८-१९

SEM- I

SR. NO	CODE NO	COURSE NAME	MAX. MARKS		TOTAL	
			INTER NAL	END SEM.	MARKS	CREDI TS
1	U-MSL-103	भाषिक कौशल्ये आणि ललित वाङ्मय - भाग १	20	30	50	02

SEM- II

SR. NO	CODE NO	COURSE NAME	MAX. MARKS		TOTAL	
			INTER NAL	END SEM.	MARKS	CREDI TS
1	U-MSL-203	भाषिक कौशल्ये आणि ललित वाङ्मय - भाग १	20	30	50	02

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

मराठी विभाग - अभ्यासक्रम

बी.ए., बी.एस्सी., बी.कॉम. प्रथम वर्ष - AECC (S L - मराठी)

सत्र : पहिले : (गुण ५० / तासिका ५० / क्रेडिट २)

अभ्यासपत्रिका १ - भाषिक कौशल्ये आणि ललित वाङ्मय - भाग १, कोड क्र. U-MSL-103

उद्दिष्टे : १) प्रमाण मराठीच्या लेखनविषयक नियमानुसार अचूक लेखन करता येणे, विरामचिन्हांची परिभाषा समजून घेणे. २) अध्ययनातील स्मरण कौशल्यांचा विकास साधणे. ३) महानुभाव संप्रदायातील महदंबेचेच्या धवळ्याचे स्वरूप समजून घेणे. ४) महात्मा फुले यांच्या 'अखंड'तील बोध समजून घेणे.

निष्पत्ती : १) प्रमाण मराठीच्या लेखनविषयक नियमानुसार अचूकता लेखन करता येईल. २) विरामचिन्हांची परिभाषा समजून घेऊन नियमानुसार विरामचिन्हांचा वापर करता येईल. ३) विद्यार्थ्यांचे स्मरण कौशल्य विकसित होईल. ४) महानुभाव संप्रदायातील महदंबेचेच्या धवळ्याचे स्वरूप समजेल. ४) महात्मा फुले यांच्या 'अखंड'चा बोध होईल.

घटक क्र.१- प्रमाण मराठी लेखनाचे नियम व विरामचिन्हे

- अनुस्वारविषयक नियम
- ऱ्हस्व - दीर्घविषयक नियम
- सामान्यरूपाबाबत, किरकोळ नियम
- विरामचिन्हे

घटक क्र.२- भाषिक कौशल्ये - स्मरण कौशल्य

- स्मृतीची व्याख्या
- स्मृतिप्रक्रिया
- स्मरण-प्रक्रियेला पोषक ठरणारे घटक
- स्मरण-प्रक्रियेला पोषक ठरणारे घटक
- स्मरण साधने

घटक क्र.३- पद्य विभाग

- महदंबेचे धवळे (निवडक)

-अभंग-संत तुकाराम

-अखंड -'सत्य सर्वाचे आदी घर' - महात्मा जोतीराव फुले

-तीन कविता - बहिणाबाई, कुसुमाग्रज, वसंत बापट

घटक क्र.४ - ललित निबंध

- परिपूर्ति - इरावती कर्वे

- फुलांची वाट - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी

- माझी पहिली प्रेयसी - द. ता. भोसले

- चंद्रबनातल्या सावल्या - चंद्रकुमार नलगे

- स्पर्श-कमळे - डॉ. आनंद यादव

संदर्भ ग्रंथ :

- १) सुगम मराठी व्याकरण, लेखन - मो. रा. वाळंबे. नितीन प्रकाशन, पुणे
- २) शुद्धलेखनप्रदीप - मो. रा. वाळंबे. नितीन प्रकाशन, पुणे
- ३) मराठीचे शास्त्रीय व्याकरण - मो. के. दामले
- ४) मुद्रितशोधन - य. ए. धायगुडे, दी पूना प्रेस ओनर्स असोसिएशन, पुणे
- ५) उपयोजित अभ्यासक्रम, मराठी भाषेचे संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक, १९९९
- ६) व्यावहारिक मराठी - डॉ. कल्याण काळे व डॉ. द. दि. पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे २०१२
- ७) व्यावहारिक मराठी - ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१११)
- ८) महानुभाव तत्त्वज्ञान - वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर १९७५
- ९) महानुभावांचे आचारधर्म - वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर १९७५
- १०) महानुभाव साहित्यसंशोधन, खंड १ - डॉ. यू. म. पठाण, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद,
- ११) लीळाचरित्र - वि. भि. कोलते, म. रा. सा. सं. मं. मुंबई, १९८२
- १२) महाराष्ट्राच्या जीवनातील स्थित्यंतरे - प्रा.भवानीशंकर पंडित
- १३) प्रबोधनाच्या दिशा - डॉ. गंगाधर पानतावणे
- १४) प्रबोधनाच्या पाऊलखुणा - संपा. निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९७८
- १५) मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - सदा कऱ्हाडे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई, १९९०
- १६) सांस्कृतिक महाराष्ट्र(१९६० ते २०१०) - मधू मंगेश कर्णिक, म. रा. सा. सं. मं. मुंबई, २०११
- १७) मराठी भाषेची संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १८) श्रवण आणि संभाषण कौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १९) वाचन आणि लेखन कौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- २०) अध्ययन कौशल्य - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- २१) अध्यायनासाठी संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- २२) भाषिक विनिमय : तत्त्व आणि व्यवहार - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- २३) मराठी भाषिक कौशल्य विकास - संपा. - डॉ. पृथ्वीराज तौर, अथर्व पब्लिकेशन, जळगाव

राजर्षी शाहू महाविद्यालय (स्वायत्त), लातूर

मराठी विभाग - अभ्यासक्रम

बी.ए. / बी.एस्सी. / बी.कॉम. प्रथम वर्ष - AECC- (S L -मराठी)

सत्र : दुसरे (गुण ५० / तासिका ५० / क्रेडिट २)

अभ्यासपत्रिका २ - भाषिक कौशल्ये आणि ललित वाङ्मय - भाग १, कोड क्र. U-MSL-203

उद्दिष्टे : १) वाचन कौशल्य विकसित करणे. २) वाचनामागील प्रेरणा समजून घेणे. ३) अध्यापनाच्या विविध पद्धती समजून घेणे. ४) आधुनिक काव्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्यांचा परिचय करून घेणे. ५) नारायण सुर्वे यांच्या कवितेचे आशय-विश्व समजून घेणे. ६) वाहरू सोनवणे यांच्या आदिवासी कवितेचे स्वरूप समजून घेणे.

निष्पत्ती : १) वाचनवेग व आकलनात वाढ होईल. २) वाचनामागील प्रेरणा समजतील आणि कौशल्यपूर्ण वाचन होईल. ३) अध्ययनानाच्या पद्धतीमुळे अध्ययनाला गती मिळेल. ४) आधुनिक काव्याच्या स्वरूपाचे वेगळेपण लक्षात येईल. ५) नारायण सुर्वे यांच्या कवितेचे आशय-विश्व सांगता येईल, ६) आदिवासी जीवन समुदायांच्या जगण्याचा परिचय होईल.

घटक क्र.१- - भाषिक कौशल्ये - वाचन कौशल्य

-वाचनाचे महत्त्व

वाचनप्रक्रियेतील घटक

-आकलन, वाचनाचे फायदे

-चुकीच्या वाचन सवयी आणि त्यावरील निराकरण

-वाचनाचे प्रकार : मूक, प्रकट, फावल्या वेळेतील आणि अध्ययनप्रवण वाचन

-वाचनवेगासहित आकलन

-व्यक्तिभिन्नतेनुसार वाचन : वाचनामागील प्रेरणा एकाग्रता

घटक क्र.२- भाषिक कौशल्ये - अध्ययन कौशल्य

-अध्ययन कौशल्याचे प्रकार

-अभ्यासाच्या सवयी, अभ्यास नियोजन, अध्ययनाचे निकष

-अध्ययन : प्रक्रिया व पद्धती - अध्ययनाचे मार्ग

-अध्ययन प्रक्रियेचे घटक,

-अध्ययन प्रक्रिया, अध्ययन पद्धती

घटक क्र.३- पद्य विभाग

-नारायण सुर्वे - तुमचंच नाव लिवा (नारायण सुर्वे यांच्या समग्र कविता)

-सुरेश भट - प्रवासी (सुरेश भट यांची निवडक कविता)

-वाहरू सोनवणे - मां पहिली लढाई आपनीच (गोधड)

-अरुण काळे - सीताराम मास्तरचे अगतिकीकरण (नंतर आलेले लोक)

-अनुराधा पाटील - जरी त्याच्या इच्छेशिवाय (वाळूच्या पात्रात मांडलेला डाव)

-रवी कोरडे - कुणबी कुळातल्या जन्माची तहान (धूसर झालं नसतं गाव)

घटक क्र.४ - कथा वाङ्मय

- बाबुराव बागूल - जेव्हा मी जात चोरली होती (जेव्हा मी जात चोरली होती)

- जयंत नारळीकर - विज्ञानयुगात नारद (अंतराळातील भस्मासूर)

- भास्कर चंदनशिव - नवी हत्यारं (लाल चिखल)

- दत्तू बांदेकर - चैन आणि करमणूक (सख्याहरी)

संदर्भ ग्रंथ :

- १) उपयोजित अभ्यासक्रम, मराठी भाषेचे संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक, १९९९
- २) व्यावहारिक मराठी - डॉ. कल्याण काळे व डॉ. द. दि. पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे २०१२
- ३) व्यावहारिक मराठी - ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१११)
- ४) कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा -डॉ. वसंत पाटणकर, अनुभव प्रकाशन, मुंबई, १९९५
- ५) दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह - भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९७७
- ६) साहित्य : एक अभ्यास -संपा. अर्जुन डांगळे - म. रा. सा. सं. मं. मुंबई, १९७८
- ७) दलित साहित्य:चर्चा आणि चिंतन -संपा. डॉ. गंगाधर पानतावणे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद,
- ८) कथनात्म साहित्य आणि समीक्षा - हरिशचंद्र थोरात, शब्द प्रकाशन, मुंबई, २०११
- ९) कथा : संकल्पना आणि समीक्षा - सुधा जोशी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २०००
- १०) मराठी भाषेची संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १३) श्रवण आणि संभाषण कौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १४) वाचन आणि लेखन कौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १५) अध्ययन कौशल्य - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १६) अध्यायनासाठी संवादकौशल्ये - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- १७) भाषिक विनिमय : तत्त्व आणि व्यवहार - य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक